

Til Oppdal kommune v/ kommunedirektøren

Fra Personvernombudet

Personvernombudets årsmelding for året 2021

Støren, 02.03.2022

Marius Thue
Personvernombud Oppdal kommune

Innledning

Årsmeldingen skal gi en oversikt over aktiviteter og møter som er foretatt i 2021.

Den skal beskrive hva som har vært hovedfokus dette året, og hva som vil være fokus framover. Det vil også framgå hvilke observasjoner ombudet har gjort innad i organisasjonen. Den viktigste jobben er å sette personvern og personvernarbeid i fokus og gjøre dette kjent i organisasjonen.

Personvernombudet

I mai 2018 trådte et nytt personvernregelverk i kraft, som har gitt flere og strengere plikter.

De nye reglene pålegger alle offentlige virksomheter å ha et *personvernombud*.

Utpeking av et personvernombud – artikkel 37 i Personvernforordningen sier at «den behandlingsansvarlige og databehandleren skal utpeke et personvernombud når behandlingen utføres av en offentlig myndighet eller et offentlig organ».

Et personvernombud skal være kommunens ressurs eller rådgiver i personvernspørsmål. De nye reglene krever at personvernombudet skal involveres i saker som handler om behandling av personopplysninger.

Kommunens nåværende personvernombud startet sin stilling i oktober 2021.

Personvernombudets stilling er et samarbeid mellom 4 kommuner: Oppdal, Rennebu, Midtre Gauldal og Holtålen.

Personvernombudets hovedoppgave er å informere og gi råd om de forpliktelsene virksomheten har etter personvernlovgivningen til den behandlingsansvarlige, samt til de ansatte som utfører behandlingen av personopplysninger.

Avvikshåndtering og risikoområder

Kommunen må håndtere avvik ved brudd på personopplysningssikkerheten. Det er viktig å ha rutiner for effektiv håndtering av avvik og raskt avklare om sikkerhetsbrudd fører til at sensitiv informasjon eksponeres.

Personvernombudet skal gi kommunen råd i avvikssaker på anmodning fra behandlingsansvarlig og være kontaktpunktet og samarbeide med tilsynsmyndighetene (Datatilsynet). Oppdal kommune har rutiner for håndtering av avvik. Rapporterte avvik som er personvernrelatert forekommer mer sjeldent i kommunen. Det vil fremdeles være behov for å øke kunnskapen innad i kommunen for hva som anses som et avvik og hvilke regler og rutiner som gjelder. Det er bedre å rapportere en gang for mye, enn ikke å rapportere i det hele tatt. Terskelen for å rapportere må bli lavere og avvikssystemet må benyttes.

I 2022 ønsker personvernombudet at det settes fokus på opplæring av ansatte når det gjelder å melde avvik. Avvik bør registreres i avvikssystemene uansett størrelse. Det gjelder ikke bare hendelser som har skjedd, men også ting som kan skje. Det handler ikke bare om å gjøre skadebegrensning i etterkant, men komme avvikene i forkjøpet. For eksempel hvis en ansatt oppdager en mangel på rutiner innen sin avdeling bør den melde avvik om hendelser som kan oppstå som følge av disse.

Oversikt over personopplysninger og formål

Alle kommuner skal *utarbeide en oversikt* over hvilke personopplysninger kommunen arbeider med og hva opplysningene brukes til (formål). En slik oversikt er helt nødvendig for å gjennomføre risikovurderinger av de ulike behandlingene, og ivareta innbyggernes rettigheter.

Oppdal kommune bruker Compilo som kvalitetssystem. Dette programmet er en sentral del av kommunens internkontroll. Systemet gir en oversikt over kommunens styringsdokumenter, lover og forskrifter, beredskap og sikkerhet, en oversikt over stab og støttetjenester, helse og velferd, oppvekst, samfunnsutvikling og folkevalgte.

Kommunen jobber med å få en oversikt over systemer og behandlinger som innehar personopplysninger og som ikke er risikovurdert i samsvar med krav både fra lovgivning og retningslinjer fra offentlige myndigheter.

Oppdal kommune har kommet i gang med arbeidet for å få på plass protokoller over behandlinger som innehar personopplysninger som loven påkrever (Personvernforordningen Artikkel 30. -Protokoller) De protokollene som finnes skal overføres til Compilo, men dette er enda ikke påbegynt. Dette arbeidet er viktig å prioritere i alle enhetene i kommunen. Alle ferdigstilte behandlingsprotokoller bør gjennomgå en revisjon i løpet av 2022.

Ofte vil disse behandlingene kreve en DPIA (konsekvensanalyse). Dette arbeidet må prioriteres framover slik at kommunen har på plass det som loven påkrever. Det er viktig at kommunen har gode verktøy for at behandlingsansvarlige kan foreta gode risikovurderinger og konsekvensutredninger. Dette kan være maler i excel ark eller andre systemer som hjelper til i prosessen. Det er viktig å huske at dette skal fungere i hele organisasjonen. Alle skal kunne ta del i en slik prosess.

Risikovurderinger og DPIA

Det skal settes mer fokus på kravet til risikovurderinger og konsekvensanalyser. Kommunen skal gjennomføre en risikovurdering før personopplysninger behandles og før man tar i bruk et informasjonssystem.

Forordningens Artikkel 35, stiller krav om risikovurderinger og konsekvensanalyser for å kartlegge sannsynligheten for og konsekvenser av sikkerhetsbrudd med hensyn til håndtering av personopplysninger og videre tiltak for å håndtere risikoene.

Oppdal kommune har gjennomført en del risikovurderinger fra tidligere år, men arbeidet er omfattende og de er fremdeles langt unna å være i mål. Dette er noe de fleste kommuner følger på. I regi av SKATE vil det bli inngått databehandleravtaler med de store aktørene (for eksempel Microsoft) på et statlig nivå. Kommunene vil dermed kunne benytte seg av disse. Det vil også lages en felles ROS/DPIA for de største aktørene som kan benyttes av kommunene. Det betyr derimot ikke at kommunene kan slutte å gjøre egne DPIA vurderinger, da det ofte vil være lokale faktorer som spiller inn. Det er viktig å få disse analysene inn i kvalitetssystemet.

Personvernprinsippene

Alle som behandler personopplysninger må opptre i samsvar med personvernprinsippene som bl.a. omhandler behandlingens lovlighet og formål, dataminimering, integritet, konfidensialitet og tilgjengelighet (se artikkel 5 i personvernforordningen)

Personvernforordningen inneholder både rettigheter og plikter knyttet til behandling av personopplysninger.

Kontinuitet

Arbeidet med å innfri kravene i personvernforordningen er en kontinuerlig prosess. Samtidig som kommunen skal ha oversikt over behandlingene som innehar personopplysninger, skal det gjøres risikovurderinger/konsekvensanalyser (DPIA), utarbeides prosedyrer og retningslinjer, fordeles ansvar, gjennomføre sikkerhetsvurderinger, opprettholde informasjonsplikten, gi nødvendig opplæring osv. Viktig arbeid fremover blir å bevisstgjøre kommunen og kommunens behandlingsansvarlige sitt ansvar og oppfølging i forhold til personvernloven og dens forordning.

Året 2021

Dette året har kommunene byttet personvernombud. Overgangen har gått greit, men på grunn av Covid-19 pandemien har ikke det nye personvernombudet hatt anledning til å dra ut og besøke kommunene fysisk. Forhåpentligvis vil det bli mulig å gjennomføre besøk tidlig i 2022. Kommunene møtes på teams minimum en gang i måneden. Her deles det erfaringer samtidig som at personvernombudet forsøker å styre kommunene i retning av viktige temaer i personvernarbeidet. Møtene oppleves som meget produktive. Til alle møtene er det skrevet referat. Disse møtene vil vi fortsette med i 2022.

I Juni 2021 samlet alle seg i Holtålen kommune for et heldagsmøte i regi av det tidligere personvernombudet. Dagens personvernombud var med, men i en annen rolle.

Oversikt over avvik, behandlingsprotokoller og risikovurderinger i Oppdal kommune pr 2021:

Antall registrerte avvik totalt:	Avvik som gjelder personvern:	Avvik meldt til Datatilsynet:	Ferdigstilte behandlingsprotokoller:	Antall behandlinger hvor risiko er vurdert:
168*	7	0	88	14

*= fra 1.juni til 31.desember 2021

Personvernombudet ber om at det settes fokus på videre personvernarbeid i kommunen.

Alt arbeid med personvern og informasjonssikkerhet skal bidra til at kommunen får den oversikten som er påkrevd og at innbyggere og ansatte skal føle seg trygge på at deres personopplysninger blir tatt godt vare på i Oppdal kommune.